

Försättsblad Prov Original

Kurskod	Provkod	Tentamensdatum
F Ö 0 9 2 G	1 0 1 0	2 0 1 8 - 0 8 - 2 7
Kursnamn	Företagsekonomi GR (A), Ekonomistyrning	
Provnamn	Skriftlig tentamen	
Ort	Sundsvall	
Termin	H18	
Ämne	Företagsekonomi	

Mittuniversitetet

Avdelningen för ekonomivetenskap och juridik

Sundsvall

Tentamen i Ekonomistyrning A, 7,5hp

Datum: 2018-08-27

Tid: 5 timmar

Hjälpmedel: Miniräknare som delas ut av tentamensvakterna

Obligatorisk läsning

Besvara uppgifterna på angiven sida/angivna sidor. **Inga lösa blad får lämnas in.**

För full poäng krävs, förutom rätt svar, också tydliga och fullständiga uträkningar.

Ett felaktigt svar utan uträkningar ger noll poäng.

Ett felaktigt svar med rätt uträkning kan ge poäng.

Maximal poäng: 80

Betyg:

A = 72-80 p

B = 64-71 p

C = 56-63 p

D = 48-55 p

E = 40-47 p

F = 0-39 p

Uppgift 1 (9 poäng)

Studera tabblån och fyll i de sju belopp/tal som saknas.

Uträkningar ska redovisas och svaren tydligt framgå.

Pris/st	
RK/st	75
FK	100 000
Aktuell volym	1 000
TB/st	
Täckningsgrad	
Kritisk volym	
Kritisk omsättning	
Vinst	
Säkerhetsmarginal (antal enheter)	
Säkerhetsmarginal (procent)	20 %

Utrymme för att redovisa uträkningar finns nedan.

Uppgift 1 fortsatt utrymme att redovisa uträkningar

Skriv endast innanför linjerna. Skriv INTE på baksidan, då den inte inskannas.

Uppgift 2 (16 poäng)

På företaget Extrem AB, som tillverkar och säljer fiskhållare, är det fullt drag. I dagsläget innehåller sortimentet tre slag av fiskhållare. De benämns Mört, Brax och Gädda. Man har megamycket att göra, som VD:n Gert Attack uttrycker saken. Faktum är att man skulle kunna tillverka och sälja mer än vad man gör i dagsläget. Det beror på att man på företaget har en trång sektor (flaskhals), nämligen maskintid. Under den kommande tremånadersperioden finns det tillgång till sammanlagt 420 timmar. En styck Mört kräver 10 minuters maskintid, en styck Brax kräver 5 minuters maskintid och en styck Gädda kräver 20 minuters maskintid.

Nedanstående sammanställning, som avser den kommande tremånadersperioden, gjordes som ett led i företagets budgetering i början av året. Siffrorna gäller för en styck fiskhållare av vart slag och totalt för en styck av var och en av de tre slagen av fiskhållare.

	<i>Mört</i>	<i>Brax</i>	<i>Gädda</i>	<i>Totalt</i>
Direkt lön rörlig	100 kr	150 kr	400 kr	650 kr
Direkt material rörlig	300 kr	100 kr	250 kr	650 kr
Materialomkostnader fasta	50 kr	125 kr	200 kr	375 kr
Tillverkningsomkostnader rörliga	125 kr	25 kr	150 kr	300 kr
Tillverkningsomkostnader fasta	260 kr	310 kr	300 kr	870 kr
<i>Tillverkningskostnad</i>	<i>835 kr</i>	<i>710 kr</i>	<i>1 300 kr</i>	<i>2 845 kr</i>
Administrationsomkostnader fasta	75 kr	100 kr	80 kr	255 kr
Försäljningsomkostnader fasta	200 kr	175 kr	250 kr	625 kr
<i>Självkostnad</i>	<i>1 110 kr</i>	<i>985 kr</i>	<i>1 630 kr</i>	<i>3 725 kr</i>
Försäljningspris per styck	1 300 kr	1 000 kr	1 900 kr	

Samtliga fasta kostnader utgör samkostnader. Inga rörliga kostnader utgör samkostnader. Uträkningar ska redovisas och svaren tydligt framgå.

- A. Vilken eller vilka slag av fiskhållare bör företaget tillverka och sälja under den kommande tremånadersperioden om strävan är att maximera sin förtjänst? Motivera svaret!

Uppgift 2 (fortsättning)

- B. Till vilket belopp uppgår det totala resultatet? Marknadsavdelningen har meddelat att man kan sälja allt som tillverkas, oavsett produktmix.

Uppgift 2 (fortsättning)

Anta nu att marknadsavdelningen har gjort en stor marknadsundersökning i vilken man funnit att de tre slagen av fiskhållare efterfrågas i följande kvantiteter under den kommande tremånadersperioden: Mört 700 st, Brax 3 000 st och Gädda 500 st.

- C. Vilken eller vilka av de tre slagen av fiskhållare bör företaget tillverka och sälja under den kommande tremånadersperioden om strävan är att maximera förtjänsten?
Motivera svaret!

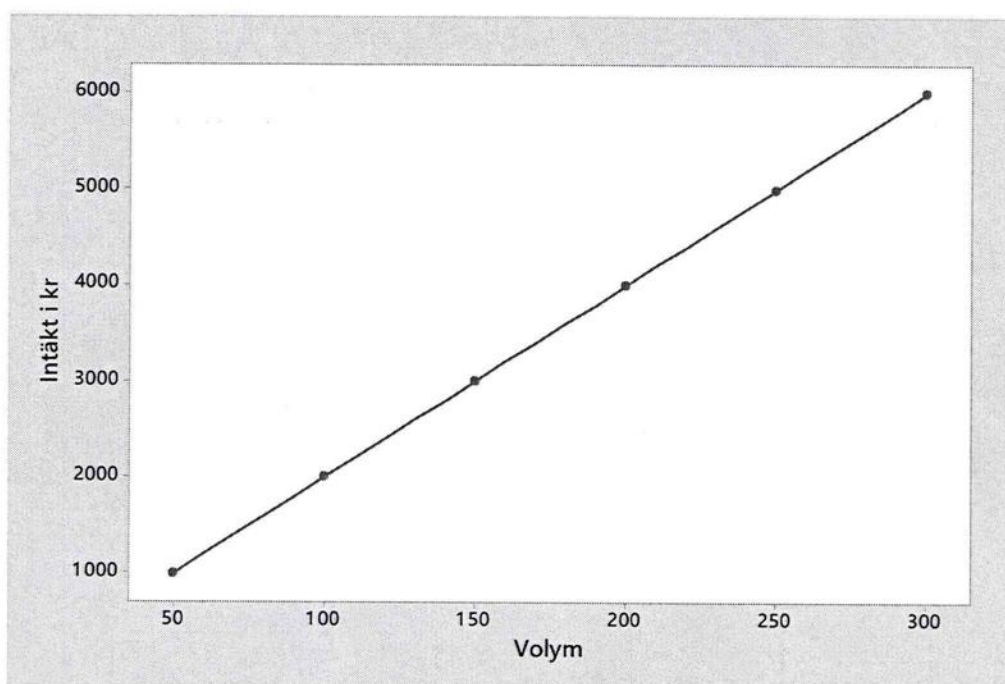
Uppgift 2 (fortsättning)

D. Till vilket belopp uppgår det totala resultatet?

Uppgift 3 (3 poäng)

Studera diagrammet som visar TI-kurvan (TI = totala intäkter) och besvara följande frågor. Samtliga kurvor ska ritas i diagrammet nedan.

- A. Hur förändras TI-kurvan om priset per styck ökar? Rita den kurvan i diagrammet nedan och märk den A.
- B. Hur förändras TI-kurvan om priset per styck minskar? Rita den kurvan i diagrammet nedan och märk den B.
- C. Hur förändras TI-kurvan om försäljningsvolymen minskar? Rita den kurvan i diagrammet nedan och märk den C.

Skriv endast innanför linjerna. Skriv INTE på baksidan, då den inte inskannas.

Uppgift 4 (8 poäng)

Markera, i vart och ett av nedanstående exempel, det eller de svarsalternativ som är korrekt/korrekta. I varje exempel ska antingen ett, två eller tre svarsalternativ kryssas i

1. Kalkylmässig ränta beräknas på	☐ finansiella placeringar
☐ räntefria poster
☐ sysselsatt kapital
2. Skillnaderna mellan kalkyl- och bokföringsmässiga kostnader kan ha sitt ursprung i	☐ periodisering
☐ urval
☐ värdering
3. Kalkylmässiga avskrivningar kan vara	☐ degressiva
☐ omvända
☐ proportionella
4. Vanliga metoder för periodkalkylering är	☐ Normalårsmetoden
☐ Ekvivalentmetoden
☐ ABC-metoden
5. Likvida medel utgörs av	☐ inbetalningar minus utbetalningar
☐ inkomster minus utgifter
☐ intäkter minus kostnader
6. I en balansräkning ingår	☐ finansiella kostnader
☐ utbetalningar
☐ eget kapital
7. Break-even är synonymt med:	☐ kritiska punkten
☐ totala intäkter – fasta kostnader
☐ särintäkt – särkostnad
8. Prestationsmätning kan avse:	☐ icke-finansiella mått
☐ lönsamhetsutveckling
☐ tidsåtgång

Skriv endast innanför linjerna. Skriv INTE på baksidan, då den inte inskannas.

Uppgift 5 (6 poäng)

Följande är ett urval av händelser. Redovisa hur var och en av dessa påverkar företagets likvida medel genom att markera en av de tre kolumnerna för varje händelse:

Händelse	Minskar	Oförändrat	Ökar
Företaget köper in material, en faktura för detta erhålls			
En kund betalar en faktura			
Företaget gör avskrivningar på en maskin			

Redogör för hur följande händelser påverkar resultaträkningen. Observera att flera alternativ kan vara korrekta i varje deluppgift.

Händelse	Kostnader minskar	Kostnader ökar	Intäkter minskar	Intäkter ökar
Företaget återlämnar skadade varor till leverantör via en kreditnota/kreditfaktura				
Företaget betalar ränta ett banklån kontant				
Företaget skickar en faktura till en kund				

Skriv endast innanför linjerna. Skriv INTE på baksidan, då den inte inskannas.

Uppgift 6 (8 p)

Lös följande fyra deluppgifter (två per företag).

Beräkningarna ska redovisas och svaren tydligt framgå.

Det första företaget, som bara tillverkar en produkt, har gjort en kalkyl som visar att medarbetarna arbetat totalt 14 000 timmar under ett år. 14 000 timmar utgör 80 % av det normala antalet arbetstimmar för ett år. Företagets totala kostnader uppgår till 24 500 000 kr. Av dem utgör 14 000 000 rörliga kostnader och resten fasta kostnader.

A. Vilken är företagets självkostnad per arbetstimme enligt normalårsmetoden?

B. Till vilket belopp uppgår de över- eller undertäckta fasta kostnaderna under året?

Uppgift 6 (fortsättning)

Det andra företaget, som tillverkar tre produkter, har gjort kalkyler som visar aktuell volym och försäljningspris per styck för de tre produkterna. Produkt A har en volym på 900 styck och säljs för 290 kr/st. Produkt B har en volym på 400 styck och säljs för 390 kr/st. Produkt A har en volym på 300 styck och säljs för 490 kr/st.

C. Hur stora är de totala intäkterna för de tre produkterna?

D. Hur stort är det vägda genomsnittsvärdet för försäljningspriset?

Uppgift 7 (10 poäng)

En dagstidning trycker till helgupplagan två typer bilagor, en i färg och en i svart-vitt. Bilagan i färg är på tre sidor och bilagan i svart-vit är på sex sidor. För att trycka bilagan i färg går det åt tre gånger så mycket bläck mot för den svart-vita. Övriga kostnader är lika stora för de båda bilagorna. Beräkna självkostnaden per styck för de två olika bilagorna genom ekvivalentmetoden.

Följande gäller för en tidsperiod:

Papperskostnad: 8 000 kr.

Kostnad för bläck: 23 000 kr.

Övriga kostnader: 32 000 kr.

Antal producerade och sålda bilagor i svart-vit: 4 500 st.

Antal producerade och sålda bilagor i färg: 7 000 st.

Lösningen ska presenteras på ett sammanhängande och strukturerat sätt.
Beräkningarna ska redovisas och svaren tydligt framgå.

Utrymme för att redovisa uträkningar finns nedan.

Uppgift 7 fortsatt utrymme att redovisa uträkningar

Skriv endast innanför linjerna. Skriv INTE på baksidan, då den inte inskannas.

Uppgift 8 (8 poäng)

Ett företag producerar exklusiva skålar i trä. För var och en av dessa har man beräknat (standard) att det kommer att gå åt 2,8 kg material och att varje kg material kostar 8 kronor. Det visar sig att det istället går åt 2,7 kg material till ett pris av 9 kronor per kg.

Beräkningarna ska redovisas och svaren tydligt framgå.

A. Beräkna prisavvikelsen per styck. Motivera också vad prisavvikelsen kan bero på.

B. Beräkna kvantitetsavvikelsen per styck. Motivera också vad kvantitetsavvikelsen kan bero på.

Uppgift 8 (fortsättning)

C. Beräkna hela avvikelserna per styck. Motivera också vad avvikelserna kan bero på.

D. Anta att man under perioden tillverkat 1100 skålar. Beräkna prisavvikelsen, kvantitetsavvikelsen och hela avvikelserna för den producerade volymen

Uppgift 9 (4 poäng)

En fabrik tillverkar bara en produkt. Mellan volymen 0 och 10 000 enheter uppgår de fasta kostnaderna till 300 000 kr. Mellan 10 001 enheter och 20 000 enheter stiger denna kostnad med ett språng och vid volymen 16 000 enheter är den 30 kr per styck.

Beräkningarna ska redovisas och svaren tydligt framgå.

A. Hur stor är den fasta kostnaden per styck vid volymen 5 000 enheter?

B. Hur stor är den fasta kostnaden totalt sett vid volymen 15 000 enheter?

Uppgift 10 (8 p)

Mona och Lisa startade för många år sedan ett företag som till en början erbjöd tjänster inom teknisk fastighetsförvaltning. Nu har företaget växt och man erbjuder också tjänster inom ekonomisk fastighetsförvaltning och konsulttjänster inom fastighetsjuridik. Tidigare har företaget inte upprättat budgetar utan bara tagit de erbjudanden om jobb som kommit in. Mona tycker att det är dags att få ordning på den ekonomiska planeringen men Lisa tycker att det verkar vara slöseri med tid. Hjälp Mona att förklara för Lisa de viktigaste delarna av budget och budgetering.

- A. Förklara vilka de tre huvudbudgetarna är och hur de hänger ihop. Rita gärna en eller flera modeller och du kommentera dessa.

Uppgift 10 (fortsättning)

- B.** Tycker du att Mona och Lisas företag bör använda delbudgetar? Varför/varför inte?
Argumentera tydligt för och emot!